

OTTE NYE MODELLER FOR FREMTIDENS LANDBRUG

Landbrug til nytte for samfundet

For tre år siden skød Villumfonden 16 millioner kroner i projektet 'Det Samfundsnyttige Landbrug'. Økologisk Landsforening har nu gennemført projektet, der undervejs i arbejdet med 12 case-landbrug har introduceret ord som sharemilking, folkefarm og økologisk jordbrugsfond til det danske sprog. Projektet har udviklet otte modeller for samfundsnyttige landbrug.

Det Samfundsnyttige Landbrug har til formål at udvikle nye modeller for et dansk landbrug, der er til større nytte for samfundet. Landbrug med mindre gæld, landbrug med flere mennesker, landbrug med mere natur, landbrug tættere på borgerne og landbrug, der er lettere tilgængelige for nye, unge landmænd.

Det Samfundsnyttige Landbrug har gennem tre år arbejdet med 12 caselandbrug. Projektet har, ud over at assistere, faciliterer og dokumentere case-landbrugenes udviklingsproces, også udviklet otte forskellige modeller for samfundsnyttige landbrug. Modeller, som er kort beskrevne og lettilgængelige anvisninger og eksempler, man kan lade sig inspirere af. Både som landmand, borger og myndighed.
samfundsnyttigtlandbrug.dk.

- De nye modeller for landbrugsvirksomheder baserer sig på samarbejder mellem landmænd indbyrdes og mellem landmænd og jordejere, borgere og kommuner. Der er et nytte-potentiale for alle parter, og derfor har vi i projektet arbejdet med, hvordan sådanne samarbejder kan etableres og fungere i praksis, siger Lone Andreasen, der er projektleder for Det Samfundsnyttige Landbrug i Økologisk Landsforening.

Blandt de 12 cases er Bundgaard Sharemilking ved Vester Halne, Samsø Økologisk Jordbrugsfond, Hegnsholt Hønseri i Lejre, Egholm Folkefarm ved Aalborg og Topkærsgaard ved Aarhus. De otte modeller for samfundsnyttige landbrug, de danner basis for, er: Delelandbrug, Folkefarm, Driftsfællesskab, Kulturfællesskab, Naturpleje, Abonnement, Lokal Økologisk Jordbrugsfond samt Landbrug med sociale arbejdspladser.

National øko-jordbrugsfond

Generationsskifte i landbruget har været et af de centrale omdrejningspunkter i projektet. Landbrugets gældsætning og gårdenes størrelser har kombineret med en finanskriser, som ramte landbruget hårdt, gjort det meget svært for nye, unge landmænd at finansiere et traditionelt selveje af en gård. Flere af projektets cases og flere af de otte modeller omfatter løsninger på generationsskifteudfordringen i dansk landbrug.

Det samme gør 'Danmarks Økologiske Jordbrugsfond', som Økologisk Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening har stiftet som en udløber af projektet. Fonden har til formål

at opkøbe landbrugsjord med krav om efterfølgende, økologisk dyrkning for dem, der efterfølgende lejer/køber den.

- Med Danmarks Økologiske jordbrugsfond sikrer vi tre centrale elementer for både Danmark og landbruget; mulighed for generationsskifte, mere jord omlagt til økologi og større biodiversitet på de omlagte ejendomme, og giver danskerne mulighed for at bidrage, siger Kim Qvist, direktør for Danmarks Økologiske Jordbrugsfond.

Mødestedet er et andet værktøj udviklet i projektet. Et online mødested for unge landmænd uden gård og erfarne, etablerede økolandmænd, som mangler yngre kræfter til at tage over.

Det Samfundsnyttige Landbrug har desuden udviklet en række rådgivningsprodukter omkring generationsskifte. Rådgivning, der er målrettet landmænd med og uden gård.

- Projektet har skabt nogle spændende nye modeller for bl.a. generationsskifte, ejerskab og fællesdrift, samt ikke mindst fondsdannelse. Næste vigtige skridt bliver at udbrede de nye modeller, så der kan skabes større samfundsnyttig effekt, siger Helene Bjerre-Nielsen, Programansvarlig Miljø, Villum Fonden.

Det Samfundsnyttige Landbrug fortsætter

Projektets modeller og værktøjer lever videre i Økologisk Landsforenings tværfaglige rådgivning, og derudover søges en tillægsbevilling hos Villum Fonden til yderligere udbredelse.

- Landmændenes gennemsnitsalder er 63 år og gælden i erhvervet uhyggelig stor. Der er brug for udvikling i ung og grøn retning. Strukturudviklingen har bragt landbruget nærmere godsejervældet, som vi forlod for 200 år siden, og længere væk fra den sociale andelsverden, der blomstrede for 100 år siden. Der skal et nyt mindset til at skabe ny retning og nye rollemodeller for de næste 100 års udvikling i dansk landbrug, siger Per Kølster, formand for Økologisk Landsforening, og fortsætter:

- Med Det Samfundsnyttige Landbrug har vi arbejdet med en lang række meget konkrete eksempler og skabt helt nye måder at organisere og eje landbrug på. Kimen er lagt for nye tider, som er meget lovende for at skabe en ny og grønnere udvikling i landbruget, som unge generationer kan se sig selv i, siger Per Kølster.

Du kan se meget mere om projektet. Cases, modeller, jordbrugsfond mv. på samfundsnyttigtlandbrug.dk.

For yderligere kommentarer/info:

Lone Andreasen, projektleder, Det Samfundsnyttige Landbrug, la@okologi.dk, 20 57 88 99

Per Kølster, formand for Økologisk Landsforening, pk@okologi.dk, 22 22 07 37

Kim Qvist, direktør for Danmarks Økologiske Jordbrugsfond, kim@topkaergaard.dk, 40 36 03 09

Line Skouboe, pressemedarbejder, Økologisk Landsforening, lsk@okologi.dk, 24 42 69 52